

Toimittajayhteistyökokous, Kanta-palvelut

Aika	15.6.2022 klo 9–12
Paikka	Teams
Osallistujat	Kutsutut

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Laura Klemetti, Kela, avasi kokouksen.

2 Hyvinvointialueista ja TOPI-koodeista, Kaisa Mölläri & Kirsi Seppälä /THL

Kaisa Mölläri ja Kirsi Seppälä, THL, esittelivät ajankohtaiset asiat hyvinvointialueista ja TOPI-koodeista.

Kysymys: Hannu Niemi: Hyvinvointialueilla pyritään siihen, että kuntarajoja häivytetään jotta palveluja voidaan tarjota enemmän kuntarajojen yli. Onko mahdollista saada oma TOPI-koodi hyvinvointialueelle, joka pystyy jo osittain toimia? Ja milloin TOPI-koodi on lisätty THL:n soteorganisaation rekisteriin?

Vastaus: Kaisa Mölläri: THL:stä on tehty isompi katsaus, jossa yhdistettiin kahta luokitusta. Kelan kanssa on tehty yhteistyötä jo 2019 lähtien. Hyvinvointialueelle yhteinäistä TOPI-koodia ei kannata ottaa. Järjestelmät eivät välttämättä taivu siihe. Eikä silloin perusterveydenhoitoa pystytä raportoimaan luotettavasti.

3 Ajankohtaista DVV:llä, Jari Pirinen /DVV

Jari Pirinen, DVV, esitteli DVV:n ajankohtaiset asiat.

Ei kommentteja tai kysymyksiä.

4 Asiakastietolakiluonnos & käyttöoikeusasetus, Anna Kärkkäinen /STM

Anna Kärkkäinen, STM, esitteli asiakastietolakiluonnoksen ja käyttöoikeusasetuksen.

Kysymys: Timo Pessi: Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alusta ja tähän yhteen on valmisteilla Uudellamaalle väliaikainen tiedonsaantioikeus, joka mahdollistaa tietojen luovuttamisen Uudenmaan maakunnan sisällä Kanta-informointiin pohjautuen. Onko jatkossa tulossa mahdollisuus luovuttaa tietoja luovutuslupa pohjautuen myös paikallisesti?

Vastaus: Annan Kärkkäinen: Uudenmaan väliaikainen tiedonsaantioikeus on nyt hyväksytty eduskunnassa; luovutukset toimivat vastaavasti kuin nykyiset sairaanhoitopiirin yhteiseen potilasrekisteriin kohdistuvat haut, kunhan potilas on informointi Kanta-informointi versiolla 1.1. On tulossa voimaan 2024 vuoden alussa, mutta Uudenmaan alueen luovutuksia koskeva väliaikainen säädös on voimassa 31.12.2025 asti -> luovutuslupa perustuvia luovutuksia ei tarvitse toteuttaa vielä 1.1.2024.

Kysymys: Kari Heinonen: Kommenttina: On edelleen varsin valitettavaa, että asiakastietolain tiedonsaantioikeuksissa "yleinen kielenkäyttö" ja lakitermit ovat edelleen osin sekava kokonaisuus - esimerkiksi mitä milloinkin aivan tarkalleen tarkoitetaan "suostumuksella"? Onko olemassa arviota "horisontissa näkyvän" EU-säätelykehikon (esim. EHDS) vaikutuksista? Kuinka nopeasti kansallista lakipakettia tulee tarpeelliseksi avata seuraavan kerran?

Vastaus: Anna Kärkkäinen: Kyllä, suostumukset, luovutusluvat ja kiellot on monimutkainen kokonaisuus, mutta toivottavasti uusi laki olisi selkeämpi. EHDS-luonnoksen arviointia tehdään parhaillaan ja siitä on meneillään EU-neuvottelut. Asiakastietolakia on joka tapauksessa kehittää taas seuraavan hallituskauden aikana, ja siinä yhteydessä varmasti tehdään myös EHDS yhteensovitusta.

Kysymys: Tommi Ollila: Miten tämä suhtautuu nyt asiakastietolain muutoksiin koskien reseptiä (suullinen suostumus ei poistu 1.1.2023?)

Kysymys: Timo Pessi: Vaatiiko luovutus Uudenmaan sisällä 2023 alusta uuden Kanta-informoinnin vai voidaanko käyttää yhteisrekisteri-informointia siirtymäaikana vuonna 2023?

Vastaus: Sole Salmijärvi: ei voi käyttää nykyistä yhteisrekisteri-informointia, eli luovutuksia ei voi tehdä, jos potilaalle ei ole Kanta-informointia v. 1.1

Kari Heinonen: Eikös viitatussa tiedotteessa kuitenkin mainittu, että tietojärjestelmätoimittajien toteutuksen aikaraja ei muutu, siis lisäaika koskee vain organisaatioiden <käyttöönottoa>?

Kirsi Vainio: Tommi, selvityksen alla, että siirretäänkö myös suostumuskoodien päättymispäivää eteenpäin. Toteutukset kuitenkin pitää olla valmiina tämän vuoden lopussa. Kari jo kommentoi, että siirtymäaika koskee käyttöönottoja. Laitamme reseptistä kanta.fi:hin infoa lähipäivinä.

5 Asiakastietolain toimeenpanon tilannekatsaus, Riitta Tuomaala /Kela

Riitta Tuomaala ja Sole Salmijärvi, Kela, esittelivät asiakastietolain toimeenpanon tilannekatsauksen.

6 Virheellinen kirjaaminen alaikäisen päätöskyvyn arvioinnissa aiheuttaa ongelmia resepteissä, Annika Koivisto & Hanna Malinen /THL & Kela

Hanna Malinen, Kela, esitteli virheellisen kirjaamisen alaikäisen päätöskyvyn arvioinnissa aiheuttavat ongelmat resepteissä.

Sami Kuusela: Ainoa keino korjata tuo asia on se, että alaikäisten reseptejä ei saa uusia uusimispyynnön pohjalta. Terveystieteiden tutkimuskeskustoille ei tuossa ole käytännössä muuta vaihtoehtoa.

Arto Hokkanen: Apteekit voivat poiketa tietojenluovutuskielloista (ja toimittaa lääkkeitä THL:n toimintamallin vastaisesti) vain hyvin harvoissa tapauksissa. Yksi syy, että miksi 4-arvo on ongelmallinen.

Sinikka Hurskainen: Palvelutapahtumissa oletusarvon 4 saa silloin, kun päätöskykyyn ei ole otettu kantaa.

Taina Kauvo: Koitetaan täsmentää asioita jatkossa. On paljon tilanteita joissa lasta ei tarvitse nähdä fyysisesti. Asia on ollut iso ja vaativa eli vaatii hiomista ennen kuin tulee toimivaksi. Syksyllä tulossa lisäinfoa.

Hanna Malinen: Käyttöönotot ovat lähteneet etenemään.

Sami Kuusela: Kyllä on. Nuorelle alaikäiselle soittaminen reseptin uusimisen yhteydessä on aika huvittava idea. Miettikääpä vaikka 12 vuotiasta, joka saa oudon puhelun lääkäriltä. Lääkäri haastattelee nuoren ja muka osaa päätellä onko hän päätöskykyinen. Onhan se jo ajatuksena aika hyvä vitsi.

Kari Heinonen: Eikö kysymyksenasettelussa ole jotain perustavanlaatuisesti pielessä? Eikö ainakin teoriassa "pätöskyky ei tiedossa" ole kannanotto siinä missä jokin muukin arvo? Käyttäjien toimintamalleihin on tietojärjestelmätoimittajilla vain rajoitetusti vaikutusvaltaa.

Hanna Malinen: [Alaikäisen päätöskykyyn perustuvat toimintamallit terveydenhuollossa ja apteekeissa \(extraverkkokoulu.kela.fi\)](#)

Heikki Virkkunen: "Mielenkiintoista" on, että vaikka oikeuskansleri on ottanut kantaa, että ikä ei voi olla peruste "oletusarvolle", niin lääkärin pitäisi iän perusteella ottaa kantaa potilasta näkemättä. Mikä on silloin lääkärin oikeusturva, jos hän ottaakin kantaa väärin? Tämä on periaatteellisen kysymys ja tässä lääkärit (ja PTJ:t) syyllistetään viranomaisten tekemistä mahdottomista päätöksistä.

Arto Hokkanen: Jos olisi apteekeilla olisi lupa luovuttaa (henkilötietoja) lääkkeitä huoltajalle arvon 4 -luovutuskiellon yhteydessä huoltajan yksilöidessä haettavan lääkkeen riittävällä tavalla?

Kari Heinonen: Kuusela Sami: Iso Peukku (sanallisesti koska web-Teams). Jotenkin ajattelen, että tuon alaikäisen reseptin ongelma on siinä, että samaan koodiin on nyt kytketty kaksi asiaa: päätöskykyisyyden tietäminen ja tietojen näkyminen. Jos kerran päätöskykyiselle on luotu kaksi koodia niin miksi näin ei voisi olla "ei-tiedossa" tapauksellekin?

Taina Kauvo: Usein asian/hoidon laatu ja/tai siihen liittyvä resepti on sellainen, että lääkäri tai hoitaja voi varmuudella päätellä, että alaikäinen on ko. asiassa ei-pätöskykyinen. Alaikäinen ja hänen asiansa voi olla myös ennestään tuttu (esim. pitkäaikaissairaus), jolloin voi hyödyntää aiempaa tietoa. Potilaslain 9 § on ollut voimassa jo 30 vuotta, joten päätöskyvyn arviointi on ammattilaisille tuttu asia. Ainoastaan kirjaaminen on nyt muuttunut rakenteiseksi, ja se takaa, että huoltajat saavat nyt yli 10 vuotiaidenkin tiedot myös Omakannasta näkyviin ja toisaalta voidaan toteuttaa myös päätöskykyiseksi arvioidun alaikäisen oikeuksia tietojen luovutuksissa.

7 Ajankohtaista Valvirassa, Antti Vikström /Valvira

Antti Vikström, Valvira, esitteli Valviran ajankohtaiset asiat.

8 Reseptin tilannekatsaus, Kirsi Vainio /Kela

Kirsi Vainio, Kela, esitteli reseptin tilannekatsauksen.

Kysymys: Kari Heinonen: Onko kehityskuulumisia reseptitietojen luovuttamisesta hyvinvointisovelluksille? Entä kokemuksia FHIR-rajapinnan toiminnasta "oikealla datalla" (so. CDA => FHIR konversio)?

Vastaus: Kirsi Vainio: Vastaan tuohon FHIRiin, tietoomme ei ole tullut ongelmia oikean datan kanssa, tilastoja saamme vasta myöhemmin miten paljon tapauksia on tehty, mutta hyvältä näyttää.

Kommentti: Kari Heinonen: OK - tosin taitaa olla niin että eniten potentiaalisesti hankalaa osuutta so. rakenteista annostelua ei vielä monikaan järjestelmä tuota.

Kari Heinonen: Ekassa osassa kysymystäni on taustalla maanantaisen HL7 Omatietovarannon tukiprojektin webinaarissa sivumennen ja hiukan tarkentamatta mainittu infomuru ao. liittyvän pilotointityön keskeytymisestä (syksyn saakka), minkä syy tavallaan kiinnostaisi ...

Kirsi Vainio: Näistä tullaan informoimaan myöhemmin.

9 Laboratoriotietosisältöjen kehittämistarpeet, Heikki Virkkunen /THL

Heikki Virkkunen, THL, esitteli laboratoriotietosisältöjen kehittämistarpeita.

Laboratoriotietosisältöjen mahdollisia muita kehittämistarpeita pyydetään toimitettavaksi 30.6.2022 mennessä osoitteeseen kantakehitys@kela.fi. Kehittämisajatuksen työstämiseen ollaan järjestämässä työpaja 22.8.2022 kello 12–13.30.

10 Potilastiedon arkiston tilannekatsaus, Sole Salmijärvi /Kela

Sole Salmijärvi, Kela, esitteli potilastiedon arkiston tilannekatsauksen.

Kommentti: Anita Van Gils: SV75 ja SV97: todistusten tuotantoon vientiin on kyllä aivan liian lyhyt aika.

Kari Heinonen: Onko kiello-lomake jatkossakin yksi asiakirja, jota versioidaan muutosten myötä. Vai muuttuuko se jossain vaiheessa ajatuksellisesti "koosteeksi" yksittäisistä kiello-merkinnöistä? Ajattelen nyt sitä, miten yksittäisen kiellomerkinnän vanhojen, muuttumattomien osien kopiointi suhtautuu tietyn muutoksen yhteydessä muokattuihin, erityisesti tässä puolesta-asionnin tapauksessa.

Vastaus: Sole Salmijärvi: Kiellolomake on jatkossakin yksi versioituva asiakirja. Tässä vaiheessa ei lähdetä tekemään siihen isompia muutoksia.

11 Sote-uudistuksen ajankohtaista /Kela

Sole Salmijärvi ja Milja Keinänen, Kela, esittelivät sote-uudistuksen ajankohtaiset asiat.

12 Teknisen toimivuuden varmistaminen, Milja Keinänen / Kela

Milja Keinänen, Kela, esitteli käytäntöjä teknisen toimivuuden varmistamiseen.

Milja Keinänen: [Teknisen toimivuuden varmistaminen - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)

13 Tuotannon tilannekatsaus, Sami Jyväkorpi/ Kela

Sami Jyväkorpi, Kela, esitteli tuotannon tilannekatsauksen.

14 Kanta-palvelujen painopisteet v. 2022–2025, Päivi Achte /THL

Päivi Achte, THL, esitteli Kanta-palvelujen painopisteet v.2022-2025.

15 Muut asiat

Laura Klemetti: Materiaalit tulee noin viikko kokouksen jälkeen nähtäville kanta.fi-sivuille [Tietojärjestelmätoimittajien tuki - Järjestelmäkehittäjät - Kanta.fi](#)

Tarja Kalima: Kuva-aineistojen arkiston konsepti on julkaistu THL:n [Sote-tiedonhallinnan kehittämisenäkymiä](#) verkkosivulla. Aiheesta on julkaistu myös erillinen [aiheutinen](#).

16 Seuraavat kokoukset

- 7.9.2022 klo 9–12
- 16.11.2022 klo 9–12

17 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Laura Klemetti, Kela, päätti kokouksen.

Kela

Kanta-palvelut

PL 450, 00056 Kela